

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/190/2019
Identifikačné číslo spisu:	4113225090
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4113225090.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu LV 5867 NR, so sídlom v Nitre, Kúpeľná 10, IČO: 37 964 798, zastúpeného JUDr. Zuzanou Jóžovou Boreckou, advokátkou v Nitre, Sládkovičova 7, proti žalovanému E. F., bývajúcemu v Z., Q. XX, zastúpenému JUDr. Alexandrom Endrödym, advokátom v Nitre, Mostná 42, o zaplatenie 8 084,27 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17 C 593/2015, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 24. januára 2018 sp. zn. 25 Co 256/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra rozsudkom zo 17. októbra 2016 č. k. 17 C 593/2015-213 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 8 084,27 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 5 006,78 eur od 1. januára 2013 do 30. mája 2013, úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 9 983,53 eur od 1. marca 2013 do 30. mája 2013 a úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne zo sumy 8 084,27 eur od 31. mája 2013 až do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalovaný ako predseda spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov (žalobcu) porušením svojich povinností, ktoré mu vyplývali zo zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, spôsobil žalobcovi škodu tým, že neoprávnene vybral z jeho bankového účtu sumu 10 000,- eur, ktorú následne vložil do pokladne žalobcu, kde sa už nachádzala suma zostatku z vyúčtovania za rok 2012 vo výške 5 006,87 eur, a tieto finančné prostriedky potom neoprávnene použil na financovanie stavebných prác v bytovom dome. Po tom, ako žalovaný vrátil žalobcovi sumu 6 906,04 eur, a po následnom zohľadnení žalovaným nevyúčtovanej sumy 16,47 eur, ktorú vybral z účtu žalobcu na drobné výdavky spoločenstva, ho súd zaviazal na zaplatenie zvyšku náhrady škody.

2. Krajský súd v Nitre uznesením 24. januára 2018 sp. zn. 25 Co 256/2017 odvolanie žalovaného odmietol ako oneskorene podané v zmysle § 386 písm. a/ C.s.p. a rozhodol, že žalobca má proti

žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Vychádzal zo zistenia, že žalovanému zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania začala plynúť odo dňa doručenia rozsudku súdu prvej inštancie 26. mája 2017, pričom jej koniec pripadol na pondelok 12. júna 2017. Pokiaľ žalovaný podal odvolanie proti uvedenému rozsudku až 19. júna 2017 (bez žiadosti o odpustenie zmeškania odvolacej lehoty), jeho odvolanie bolo podané po márnom uplynutí zákonnej odvolacej lehoty.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, pri podaní ktorého nebol zastúpený advokátom a ktoré bolo spísané samotným žalovaným. Žalovaný v dovolaní vytýkal odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutím mu bolo porušené právo na súdnu ochranu, pokiaľ mu odvolací súd odmietol odvolanie ako oneskorene podané len preto, že spolu s ním nepodal žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty. Poučenie o lehote na podanie odvolania v rozsudku súdu prvej inštancie bolo podľa jeho názoru nesprávne, pretože v ňom nebolo jasne uvedené, či ide o 15 kalendárnych alebo pracovných dní. K porušeniu jeho procesných práv došlo zároveň tým, že odvolací súd pri rozhodnutí o jeho odvolaní neskúmal, či jeho odmietnutím nebude porušený čl. 6 ods. 2 C.s.p. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nezohľadnil, že žalobcovi v máji 2013 zaplatil sumu 6 906,04 eur, a tiež poukázal, že na účet žalobcu v marci 2018 vložil sumu 10 891,72 eur, z ktorej boli financované práce na odstránenie havarijného stavu spoločných priestorov bytového domu, čím došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalobcu. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň požiadal dovolací súd, aby upustil od povinnosti povinného právneho zastúpenia vyplývajúcej z § 429 ods. 1 C.s.p.

4. Následne, súd prvej inštancie uznesením z 2. mája 2019 č. k. 17 C 593/2015-274 vyzval dovolateľa, aby v lehote 10 dní od jeho doručenia predložil súdu splnomocnenie oprávňujúce advokáta na jeho zastupovanie v dovolacom konaní s uvedením, že advokát s obsahom jeho dovolania vyjadruje súhlas, a zároveň ho poučil o následku neodstránenia tejto vady povinného právneho zastúpenia, ktorým je odmietnutie dovolania.

5. Dovolateľ na výzvu súdu v stanovenej lehote predložil splnomocnenie udelené advokátovi JUDr. Alexandrovi Endrödymu na svoje zastupovanie v dovolacom konaní a doručil súdu dovolanie podpísané týmto právnym zástupcom.

6. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie žalovaného ako oneskorene podané, jeho postup bol správny, a preto je namietaný dovolací dôvod neopodstatnený. Zároveň dodal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie po skutkovej i právnej stránke pokladá za vecne správne. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol, príp. zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal najskôr, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti.

Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 C.s.p.), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 C.s.p.), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 C.s.p.) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 C.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

10. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

11. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovujúc osobitnú podmienku dovolacieho konania, vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 C.s.p.) v dovolacom konaní obligatórne zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo advokátom spísané. Požiadavka povinného právneho zastúpenia sa vzťahuje už na fázu podania dovolania. Ak dovolateľ splnomocní advokáta až po podaní dovolania (a uplynutí zákonnej lehoty na jeho podanie), podmienka povinného právneho zastúpenia splnená nie je.

12. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 429 ods. 1 C.s.p. upravuje ustanovenie § 436 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 C.s.p. poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

13. Ustanovenie § 436 ods. 1 C.s.p. teda predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 C.s.p. a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

14. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 C.s.p. vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 C.s.p.). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

15. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný napadol dovolaním uznesenie Krajského súdu v Nitre z 24. januára 2018 sp. zn. 25 Co 256/2017. Toto rozhodnutie, ktoré podľa doručenky prevzal 6. februára 2018, obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie žalovaného bolo adresované dovolaciemu súdu a odovzdané na poštovú prepravu 6. apríla 2018. Dovolateľ pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom ani advokátom nebolo spísané (sám žalovaný v ňom výslovne uvádza, že žiada dovolací súd, aby upustil od podmienky uvedenej v § 429 ods. 1 C.s.p.). Napriek tejto skutočnosti súd prvej inštancie v rozpore s ustanovením § 436 ods. 1 C.s.p. prihliadol na vadu dovolania podľa § 429 C.s.p. a uznesením z 2. mája 2019 č. k. 17 C 593/2015-274 vyzval dovolateľa na jej odstránenie. Následne na výzvu súdu dovolateľ v súdom stanovenej lehote (17. mája 2019) predložil splnomocnenie pre svoje zastupovanie v dovolacom konaní udelené advokátovi JUDr. Alexandrovi Endrödyemu a doručil dovolanie so všetkými náležitosťami v zmysle § 428 a § 429

C.s.p.

16. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritorný dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 C.s.p. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 C.s.p.), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 C.s.p.; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. (Jediná výnimočná procesná situácia, kedy súd poskytne dovolateľovi dodatočnú lehotu na odstránenie vád, sa týka výlučne vady podľa § 429 ods. 1 C.s.p., a to len za predpokladu absencie resp. nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom; o čo ale v prejednávanej veci nešlo). Opačný záver, podľa ktorého ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom), je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porov. § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario C.s.p.), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 C.s.p.).

17. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania neodstránil (a nejde o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 C.s.p.), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené úplne, a tak vznikol právny následok v podobe neprípustnosti dovolania, na ktorom nemôže ďalšie konanie dovolateľa nič zmeniť. Nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie v podobe výzvy na odstránenie vád dovolania, na vydanie ktorej neboli splnené podmienky, tak ako sa to stalo v prejednávanej veci, nemôže v konkrétnom prípade prelomiť všeobecne záväzné ustanovenia zákona o podmienkach prípustnosti dovolania a týmto spôsobom konkrétnemu dovolateľovi de facto poskytnúť právne ničím neodôvodnenú výhodu v podobe predĺženia lehoty na podanie dovolania spĺňajúceho všetky náležitosti. Na uvedenom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že dovolateľ sa v dobrej viere riadil takouto nesprávnou výzvou súdu a v stanovenej lehote jej v plnej miere vyhovel, pretože už raz vzniknutý právny následok neprípustnosti dovolania nemožno akýmkoľvek ďalším konaním súdu či strany zvrátiť a dovtedy neprípustné dovolanie „sprípustniť“.

18. Pokiaľ teda v prejednávanom spore dovolateľ podal v stanovenej lehote dovolanie s vadami podľa § 429 C.s.p., a tieto boli dodatočne odstránené podaním doručeným súdu prvej inštancie 17. mája 2019, teda zjavne po uplynutí lehoty na podanie dovolania (§ 427 ods. 1 C.s.p.), dovolací súd uzatvára, že dovolateľ nebol právne zastúpený advokátom vo fáze podania dovolania a podal dovolanie, ktoré nebolo spísané advokátom, hoci bol o tejto osobitnej podmienke dovolacieho konania riadne poučený v odvolacom konaní. Podmienka povinného právneho zastúpenia dovolateľa advokátom nebola splnená úplne, počas celého dovolacieho konania, preto dovolací súd dovolanie žalovaného proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. e/ C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C.s.p.

19. Záverom dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 10/2018 a 4 Cdo 160/2017. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 C.s.p. jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelým patrí právo“, predložil v zákonom

stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude splňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.